

**LOKALNI AKCIONI PLAN
ZA REŠAVANJE PITANJA
IZBEGLIH I INTERNO RASELJENIH LICA
U OPŠTINI BLACE
2009 - 2013**

Blace, 28.12.2008.godine

Uvodna reč Predsednika:

Stanovnici-gradjani opštine Blace svoju humanost i solidarnost pokazuju kad god se za to ukaze potreba u najnovijoj istoriji je prijem dece ratne siročadi posle drugog svetskog rata za koje je potrebe izgradjena i najbolja zgrada u to vreme u Blacu (sadašnji Dom studenata) Više poslovne škole. Posle zemljotresa u Skoplju 1963.godine, u Blačkoj opštini je takodje smešten i zbrinut veliki broj ljudi. Najnovija istorija i ratovi na teritoriji Bivše Jugoslavie Blace je primilo sva izbegla i prognana lica, preuzevši na sebe brigu u njihovom zbrinjavanju, rešavajući probleme u hodu formirajući kolektivne centre prema potrebi od smeštaja u hotel *Jezeru*, kompletni sprat, 9 učionica osnovne škole, do kolektivnog centra Stara bolnica, opština Blace je nesbično stavljala sve svoje kapacitete u službu zbrinjavanja svih kojima je pomoć bula potrebna. Podaci u vidu brojki , smešteno i zbrinuto i svim pogledima za oko 200 izbeglih lica, oko 220 prognanih, što se tiče raseljenih lica oko 3000 ljudi je prošlo kroz punktove pomoći u opštini Blace oko polovine njih je smešteno i zbrinuto na teritoriji opštine Blace, posebnu pažnju Blace pokazuje zbrinjavanju Visoko školskih ustanova Fakulteta iz Prištine i Više poslovne škole koja i sada uspešno radi u Blacu. Prijemom Fakulteta stvoreni su uslovi i za veliki broj studenata tih fakulteta. Stvoreni su uslovi i opština Blace je prihvatila sva raseljena lica i rešavala sve njihove probleme veoma uspešno mada je u jednom vremenskom periodu grad Blace imao duplo više raseljenih lica nego domaćeg stanovništva. Na gostoprimstvo opštine Blace nikada niko se nije požalio pa neka tako i ostane,

Šta je Lokalni plan akcije za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica

U ovom dokumentu pod procesom Lokalnog akcionog planiranja unapredjenja položaja izbeglih* i interno raseljenih lica** (IRL) podrazumevamo proces donošenja odluka o tome koje promene značajne za život izbeglih i interno raseljenih lica nameravamo da ostvarimo u svom lokalnom okruženju u toku predviđenog vremenskog perioda. Taj proces se zasniva na identifikovanju najboljeg načina angažovanja kapaciteta svih socijalnih aktera u zajednici i planiranju i pripremi plana. Lokalni akcioni plan za unapredjenja položaja izbeglih i interno raseljenih lica posmatrano kao rezultat procesa planiranja ili plansku odluku kojom su definisani osnovni načini ostvarivanja ciljeva razvoja ove oblasti života lokalne zajednice.

U okviru ovog dokumenta pod izbeglim i interno raseljenim licima podrazumevaju se sva lica koja su bila izložena prisilnom napuštanju svojih domova i raseljavanju, zbog rata na prostoru bivših Jugoslovenskih republika i bombardovanja Kosova i Metohije, uključujući i ona lica koja su u međuvremenu stekla status građana Republike Srbije, ali i dalje imaju nerešene egzistencijalne probleme nastale u toku izbegličkog statusa.

Strateški okvir Projekta određen je u skladu sa politikom i pravicima delovanja definisanim Nacionalnom strategijom za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica i drugim nacionalnih strateškim dokumentima od značaja za ovu oblast. U cilju koordiniranog rada, korišćenja iskustva iz najboljih praksi, ovaj projekat uzima u obzir postojeće projekte izgradnje kapaciteta na lokalnom nivou, a naročito one koje su u domenu socijalne, ekonomske i stambene politike. Kreiranje i sprovođenje lokalnog akcionog plana za unapredjenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica ovde se tretira kao deo šireg mehanizma smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti osetljivih društvenih grupa.

Lokalni plan akcije za unapredjenje položaja izbeglica i IRL donosi se na period od 5 godina, sa detaljnom razradom aktivnosti za 2009 i 2010 godinu.

Proces izrade Lokalnog akcionog plana za unapredjenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u Opštini Blace, zasniva se na interaktivnom pristupu čije su osnovne metodološke karakteristike da je:

- Lokalni- sprovodiće se u lokalnoj zajednici uz sve lokalne specifičnosti,
- Participativan – uključuje različite bitne aktere procesa društveno organizovane podrške izbeglim i interno raseljenim u Lokalnoj zajednici
- Utemeljen na realnim okolnostima, raspoloživim resursima i potrebama unapredjenja izbeglim i interno raseljenim licima.

---

*Prema Konvenciji UN o statusu izbeglica (1961) **Izbeglica** je osoba koja iz osnovnog straha da će biti progonjena zbog svoje rase, nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog političkog uzerenja, napustila je svoju državu, i nemože ili zbog pomenutog straha ne želi da se u nju vrati. Pojam izbeglica je Protokolom iz 1967 godine, proširena i na osobe koje su bile izložene ratnim stradanjima ili drugim oblicima nasilja i zato odlučile ili bile prinudjene da napuste svoju državu.

** **Interno raseljene osobe** su one koje su bile prisiljene da napuste svoje domove, ali su ostale u granicama svoje države. Razlozi zbog kojih su prisiljene da napuste svoje domove mogu biti različiti, rat, nasilje ugrožavanje ljudskih prava, politički progon ili prirodne katastrofe (zemljotres, poplava isl.). Zato što se nalaze u granicama svoje zemlje, mogućnost njihove međunarodne zaštite su ograničene. Iako ih za razliku od izbeglica, ne štiti Specijalna konvencija UN, i dalje ih štite nacionalni zakoni, međunarodno humanitarno pravo i međunarodni pravni akti u oblasti ljudskih prava.

- Prilagodjen situaciji u lokalnoj zajednici, akterima i pozitivnoj promeni kojoj se teži
- Koristi savremene metode planiranja i analize svih važnih elemenata potrebnih za donošenje odluka,
- Podstiče odgovoran odnos različitih društvenih aktera u lokalnoj zajednici,

Za potrebe procesa, prikupljanje i analizu osnovnih podataka o položaju i potrebama izbeglih i interno raseljenih lica u Opštini Blace korišćeni su sledeći izvori: rezultati intervjuja sa potencijalnim korisnicima i sastanaka sa lokalnim akterima, statistički podaci, različiti izveštaji i dokumenti, podaci Komesarijata za izbeglice Republike Srbije, Opštinskog poverenika za izbeglice, Crvenog krsta nevladinim organizacijama idr. Proces izrade Plana sproveden je u periodu oktobar-decembar 2008.godine.

Zahvalnost učesnicima u procesu lokalnog akcionog planiranja.

U cilju izrade Lokalnog akcionog plana za unapredjenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u Opštini Blace formiran je opštinska radna grupa koja čine predstavnici: lokalne samouprave kao nosioca procesa i formalnog donosioca ovog dokumenta, uključujući i Poverenika za izbeglice, institucije sistema koje se na lokalnom nivou bave pitanjima izbeglih i interno raseljenih lica, nevladinih organizacija koje deluju u lokalnoj zajednici i Komesarijatu za izbeglice Republike Srbije.

Uloga Opštinske radne grupe bila je da:

- Unapredi sopstvene kapacitete za planiranje kroz odgovarajuće obuke organizovane od strane KIRS-a i podržane od strane IOM-a;
- Obezbedi potrebne podatke neposredno od ciljnih grupa i socijalnih aktera u sistemu podrške izbeglim i interno raseljenih lica.
- Primenjuje usvojene metode planiranja tokom procesa planiranja
- Definiše ciljeve, pravce razvoja i saradjuje sa različitim relevantnim lokalnim i republičkim akterima;
- Radi na pisanju završnog dokumenta
- Inicirajavnu raspravu o nacrtu dokumenta i doprinese da finalna verzija bude predložena Skupštini opštine na usvajanje.

Članovi opštinske radne grupe su:

Član 1. Rešenja br.II- 02-926/08 od 14.10.2008.godine

Formira se opštinska radna grupa za kreiranje lokalnih akcionih planova u sastavu od:

1. Nebojša Milosavljević, Predsednik Opštine Blace- predsednik tima
2. Dragiša Gočmanac, poverenik za izbeglice, sekretar
3. Dragoslav Medić, okružni koordinator komesarijata za izbeglice RS za toplički okrug.
4. Bratislav Ristić, predstavnik kancelarije za mlade
5. Dejan Knežević – član
6. Žarko Miletić – član
7. Olivera Timotijević - predstavnik nevladinog sektora
8. Ljubodrag Krasić – član

Član 2.

Uloga formiranja Opštinske radne grupe da pokreće proces izrade lokalnog akcionog plana da donosi odluku o usvajanju istog plana, osigurava implementaciju, odgovorna je za održivost.

Zahvaljujemo se svim članovima radne grupe na učešću u procesu planiranja.

Zahvaljujemo se i ostalim akterima uključenim u sam proces akcionog planiranja, odnosno predstavnicima različitih institucija, organizacija i grupa, uključujući i grupe potencijalnih korisnika koji su povremeno učestvovali u konsultativnom procesu. Posebnu zahvalnost izražavamo Komesarijatu za izbeglice Republike Srbije i IOM projektnom timu.

Sažetak Rezime

Lokalni akcioni plan će sližiti kao polazna osnova opštine Blace u cilju trajnog rešavanja problema izbeglih i interno raseljenih lica . Poštujući predloge Nacionalne strategije za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica, Strategije za smanjenje siromaštva i drugih Republičkih akata koji pomažu rešavanja problema izbeglih i interno raseljenih lica. Posebno smernice Komesarijata za izbeglice Republike Srbije i Donatorima zainteresovanim za rešavanje pitanje integracije izbeglica i raseljenih lica.

Lokalnim akcionim planom , Radna grupa će u saradnji sa Komesarijatom za izbeglice i Donatorima, raditi i stvoriti uslove za realizaciju projekata *Socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima* izgradnjom stanova za izbegla i interno raseljena lica.

Stambene jedinice u izgradjenom objektu bi se raspodelile 80% za socijalno ugrožene porodice izbeglih i raseljenih lica, a 20% za socijalno ugrožena lica opštine Blace stanovi bi bili namenjeni za smeštaj starijih lica, samohranih roditelja i invalida sposobnih za samostalni život.

Za ovu namenu opština bi obezbedila plac sa infrastrukturom. Lokalnim planom predvidjene su i sve radnje za otkup *seoskih domaćinstva* u cilju trajnog rešenja problema izbeglih i raseljenih lica.

Lokalnim planom predvideti i završetak stanbenih objekata u svojini izbeglih i interno raseljenih lica kroz program *Gradjevinskih grantova*

Predvideti mogućnost prilagodljivosti Lokalnog akcionog plana i za sva Rešenja koja ponude Komesarijat za izbeglice i Donatori a koja su u interesu izbeglih i raseljenih lica i Opštine Blace .

OSNOVNI PODACI O OPŠTINI BLACE

Na istočnim padinama Kopaonika i jugozapadnim obroncima Jastrebca, u Topličkoj kotlini prostire se **nerazvijena , depopulaciona** opština Blace. Blace ima periferan infrastrukturni položaj u odnosu na glavne magistralne koridore, ali predstavlja raskrslu puteva prema Kosovu i Metohiji, Brusu, Kruševcu i Prokuplju, što predstavlja tranzitni položaj (najkraću vezu između Topličke i Kruševačke kotline, kroz Jankovu klisuru).

Graniči se sa opštinama: Kruševac, Brus, Kuršumljica i Prokuplje.

Površina opštine (2004) 306 km kvadratnih od toga 17844 ha poljoprivrednog zemljišta i 10984 ha šume.

Broj stanovnika (2002) 13759 stanovnika

Prirodni priraštaj (2004) -6,2‰

Broj naselja ; 1 gradsko naselje i 39 seoskih naselja

Položaj; Okrug: Toplički, sedište Blace

Ostalo: Dužina puteva (2004) 187 km

Broj zaposlenih (2004) 2331.

Broj osnovnih škola (2003/2004) 21, broj učenika 1157

Broj srednjih škola 1.(2003/2004), broj učenika 397

Visoka Poslovna škola strukovnih studija sa oko 6000 studenata

Potencijalni projekti koji bi promenili ekonomski status Blaca:

Igradnja preradivačkog kapaciteta u oblasti agroindustrije, odnosno izgradnja fabrike za preradu voća, hladnjača, sušara, fabrika sokova, voćnih koncentrata, kaše, dzemova, izgradnja kapaciteta za pečenje rakije.

Naime opština Blace, kao poljoprivredna opština , gde se 2/3 dohodka ostvaruje u poljoprivredi , sa kvalitetnom i obučenom radnom snagom, zadovoljavajućom putnom mrežom, dobrom povezanošću sa velikim potrošačkim centrima , i kao izrazito voćarski reon sa više od 6.000 hektara pod voćem, od toga 5.000 hektara pod šljivom, 600 hektara pod višnjom 300 hektara pod jabukom i kruškom, sa velikim brojem stabala starih sorti jabuke i kruške i sa oko 150 hektara pod jagodičastim voćem. Podizanjem pogona zapreradu voća većeg kapaciteta , povećanjem stepena obrade voća, ulaganjem u nove linije proizvodnje i prerade, potencijalni investitor će uspeti da obezbedi pogodnu poziciju na tržištu i doprineti podizanju sveopšteg standarda, kako za sebe tako i za svoje radnike, snabdevače i preradivače voća.

Pored obezbedjene ogromne sirovinske baze i kvalitetne radne snage, jedan od razloga za uspeh ovog projekta, je i to što se poljoprivredna proizvodnja odvija u izuzetno čistoj prirodnoj sredini, jer neki delovi opštine(11 sela u pokopaoničkom delu) imaju Medjunarodni sertifikat o ekološki čistoj i nezagadenoj sredini, pogodnoj za razvoj organske poljoprivrede. Procenjuje se da je neophodno uložiti 1.000.000E . Od početka do realizacije projekta , predviđa se da je potreban period od oko 6-7 meseci.

Aktivnosti koje bi bile određene **drugim projektom** , vezane su za selo blačke opštine – Drešnica; mesto zvano Budim banja. Predmet ovog projekta je istraživanje pojave isticanja mineralnih voda u selu Drešnica, radi utvrđivanja uslova i mogućnosti eksploatacije, odnosno njihovog komercijalnog višenamenskog iskorišćavanja.

Ova pojava po svojim organoleptičkim svojstvima i povišenoj mineralizaciji, od davnina izaziva pažnju lokalnog stanovništva zbog svog, još nedovoljno istraženog , blagotvornog dejstva u lečenju. Budim banja je od Blaca udaljena oko 15 km. Od toga je 12 km asvaltnog puta, oko 2 km je makadam, a ostatak od 1,2 km je poljski put. Ne velika ulaganja u infrastrukturu ovog dela opštine, omogućila bi lakši pristup izvoru i eksploataciju istog. Teren je nesporno pogodan za sve vrste istraživačkih radova i kasnije višenamensko iskorišćavanje mineralnih voda. U situaciji kada je evidentna potreba najšireg tržišta , kako domaćeg tako i stranog za zdravom pijaćom vodom, a sasvim je realno date potrebe budu veće , očekuje se da potencijalni investitor prepozna ovu potrebu kao svoj interes, tj. svoju mogućnost. Sem toga, realizacija ovog projekta bi omogućila razvoj seoskog, odnosno banjskog turizma, što je uz ozbiljan pristup, pokretač ekonomskog razvoja ovog kraja.

Kroz fazu istraživačkog procesa i fazu izgradnje postrojenja za preradu i flaširanje mineralnih voda, odnosno eventualnu izgradnju banjskog kompleksa, vremenski okvir projekta bio bi do godinu dana. Procena je da visina neophodnih sredstava za ulaganje ne bi prešla sumu od 1.000.000 e.

Opština Blace neguje zavidnu *privatnu privredu* odnosno privatno preduzetništvo koje prednjači po kvantitetu i kvalitetu, na ovom području Republike Srbije. U Blacu posluje oko dvadesetak privatnih firmi koje dobro posluju. Inače opština Blace je na pragu da se praktično **otarasi** društvene privrede, jer u predhodne četiri godine većina društvenih preduzeća je privatizovana.

Opštinsku vlast čine: Predsednik opštine, potpredsednik opštine, Opštinsko veće od 9 članova. Skupština koju čine 29 odbornika.

Povereništvo za izbeglice čini jedan zaposlen sa pola radnog vremena.

Poglavlje 2.

Podaci o izbeglim i interno raseljenim licima

Početkom 1992 godine u Blacu je bilo oko 220 izbeglica po popusu odnosno donošenju rešenja 02.06.1992.godine priznat je status za 102 izbegla lica a do kraja godine 11.12.1992.godine 178 lica je dobilo status izbeglice. Od 01.3.do 05.08.1996.godine, priznat je status prognanih za 181 lice. Raseljena lica u drugoj polovini 1999.godine sa Kosova U Blace je pristiglo više od 5.000 lica, oko 1800 su se nastanili u Blačkoj opštini, a dolaskom Ekonomskog i Filozovskog fakulteta iz Prištine i Više Poslovne škole računa se da je u Blacu bilo oko 5.000 studenata ili **student po stanovniku u Blacu** Odlaskom Ekonomskog i Filozovskog fakulteta broj studenata se smanjio, u Blacu je ostala Vuša Poslovna škola. Odlazak izbeglih i raseljenih nije prouzrokovan samo odlaskom fakulteta već i postojećom ekonomskom situacijom veliki broj Izbeglica i raseljenih je za poslom i boljim uslovima otišao i velike gradove Beograd, Kragujevac, Kraljevo idr.

Sadašnje stanje.

Broj izbeglih lica koja su još uvek u statusu odnosno koja imaju izbegličku legetimaciju :71

Broj lica koja su izgubila izbeglički status a još uvek se nalaze u Blacu :82

Broj izbeglih lica smeštenih u Domu starih u Blacu: 19

Broj izbeglica u privatnom smeštaju; 52

Polna struktura: 43 % muški 57% žene

Starosna struktura: od 0-18 godina: 8 lica

Od 18-65 godina :21 lice

Preko 65 godina 42 lica

Broj IRL; 1086 lica Komesarijat za izbeglice, baza podataka Crvenog krsta: 1277

(korišćena baza podataka Crvenog krsta)

Polna struktura: ž-666 m-611

Starosna struktura: od 0 do 18 godina : 267

Od 18 do 65 godina: 832 lica

Preko 65 godina: 177

Najveći broj IRL je iz Prištine : 605 i veliki broj je iz gradova, Prizren :66 Poduujevo 31,

Kosovo polje 110, Lipljan 67, Peć -26 idr

IRL su većinom iz gradova tako da poljoprivrednika ima;54

Trendovi iko izbeglih i kod IRL su Migracije ka većim gradovima, najveći broj Beograd, Kragujevac, Kraljevo, gde su i veliki donatori smešteni i veće mogućnosti zapošljavanja.

IRL zbog blizine Kosova i Metohije, mnogu su se odselili zbog posla ranije u Velike gradove Kosova i Metohije, sada su se vratili i mnogi od njih imaju korene na teritoriji naše opštine, mnogi

se po papirima vode u opštini Blace a otišli su u veće gradove pritom su na teritoriji naše opštine *zaboravili ostarele članove porodice*.

IRL su imali udruženje *Kućni prag* samostalno su radili popis imovine na Kosovu i Metohiji , nije bilo velike saradnje sa Povereništvom.

Aktivnosti opštine: pomoć u formiranju kolektivnih centara, smeštaj porodica u slobodne stare škole i nekadašnje zadružne domove, uz besplatno korišćenje slobodnog zemljišta zadruga seču drva u tim dvorištima.

Prilikom dolaska sva IRL i izbeglice više od godinu dana nisu plaćale vodu i ostale komunalne usluge, kao i domaćini koji su ih primili na stanovanje.

Pravna pomoć za kupovinu seoskih domaćinstva i ostalih nepokretnosti .

Pomoć u ostvarivanju socijalne zaštite, trenutno 9 porodica koristi MOP, i dva lica tuđu negu i pomoć. Veliki broj jednokratnih novčanih pomoći.

37 lica koristi privremene nadoknade službe za zapošljavanje . Pomoć u pisanju projekata za konkurisanje kod međunarodnih donatora IRD projekti.

Sve novčana pomoći Vlade raseljenim licima vršila služba opštine.

Sva predavanja iz oblasti poljoprivrede, voćarstva, pčelarstva koje su organizovana u opštini pozivani si i izbeglice i IRL.

Sve informacije i obaveštenja preko lokalnih sredstava informisanja a od značaja za izbeglice besplatna su.

U opštini postoji Savet za socijalnu politiku i fond solidarnosti.

Koordinira rad svih službi koje pomažu izbeglice i IRL, Crveni krst Centar za socijalni rad, Dom starih, Dom zdravlja, nacionalna služba za zapošljavanje, NVO i ostalih zainteresovanih strana za rešavanje problema izbeglih i interno raseljenih lica.

Poglavlje 3

Analiza situacije i zaključci

Ovo poglavlje obuhvata četiri vrste kvalitativnih analiza:

1. Pregled zakona, instrukcija, strategija i ostale relevantne dokumentacije vezane za pitanja Izbeglih i interno raseljenih lica.
  2. Analiza zainteresovanih strana (lokalni akteri)
  3. Analiza stanja (tehnikom SWOT analize)
  4. Analiza problema sa zaključcima
-
1. **Pregled zakona i pozitivnih propisa** obuhvata nekoliko međunarodnih, nacionalnih i lokalnih strateških dokumenata značajnih za ovu oblast kao i aktuelni zakonski okvir koji reguliše pitanja izbeglih i raseljenih lica u Republici Srbiji.
    - Konvencija UN o statusu izbeglica (1951),
    - Ženevske konvencije koje regulišu rad Crvenog krsta (1949)
    - Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica (2002)
    - Strategija za smanjenje siromaštva (2003)
    - Nacionalna strategija privrednog razvoja Republike Srbije (2006-2012)
    - Nacionalna strategija zapošljavanja (2005-2010)
    - Strategij razvoja socijalne zaštite (2005)
    - Zakon o izbeglicama (1992)
    - Zakon o Crvenom krstu (2005)

Na nivou opštine Blace dokumenta i komisije.

- Fond solidarnosti
- Fond za smanjenje siromaštva u opštini Blace
- Lokalni savet za socijalna pitanja

Najznačajniji zakonski okvir za pitanja izbeglica je Zakon o izbeglicama iz 1992 godine, ali s obzirom na ngomilane probleme i prevaziđenost Zakona, sačinjen je predlog Zakona o izmenama i dopunama Zakona o izbeglicama koji detaljnije prati potrebe i pitanja izbeglica, ali još nije usvojen.

Najvažniji zaključci ove analize su:

- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica (2002) definiše osnovne pravce delovanja – obezbeđivanje uslova za povratak i obezbeđivanje uslova za lokalnu integraciju, što je potpuno u skladu sa međunarodnim prihvaćenim ciljevima za rešavanje problema ove grupe građana.
- Ostale navedene nacionalne strategije pružaju osnov i dalje smernice za razvijanje mera i akcija u oblasti lokalne integracije izbeglih i interno raseljenih lica kojima se može doprineti unapređenju njihovog životnog standarda i ukupnog društvenog položaja.
- Opština Blace je do sada parcijalno rešavala probleme izbeglih i interno raseljenih lica bez strateškog plana zbog svoje specifičnosti

S obzirom da je opština Blace nerazvijena opština, sa velikim brojem nezaposlenih a zaposleni sa niskim prosekom primanja a očekujući veliku svetsku krizu, u narednom periodu može se desiti odliv visoko stručnih i ostalih kadrova što bi se odrazilo da starosnu strukturu u opštini i njihov ekonomski status kaoko kod domaćeg stanovništva takoi kod izbeglih i IRL. Opština Blace kao poljoprivredna opština (2/3 dohodka se ostvaruje od poljoprivrede) nije interesantna za izbeglice i IRL. Tako da se mlađe i radno sposobne porodice odseljavaju u veće gradove ili radno sposobni članovi porodica izbeglih i interno raseljenih odlučuju da posao potraže u većim gradovima, razdvajajući porodice tako da ostareli članovi ostaju u našoj opštini kao mirnoj sredini i jevtinoj za život, što uz veliki broj staračkih domaćinstva lokalnog stanovništva dodatno stvara probleme lokalno zajednici.

Sproveden program samozapošljavanja u poljoprivredi (UNHCR – INTERSOS – VIZIJA)

Obidjeno oko 50 porodica izbeglih i IRL samo deset porodice su zadovoljile uslove i prihvatile poljoprivredni program .(podatak za otkup poljoprivrednih gazdinstva zainteresovane samo 4 porodice, primer da u poljoprivrednoj opštini malo interesovanje izbeglica i IRL za poljoprivredu.)

Trajna integracija se najviše odlikava u problemu stanovanja. Sopstveni stambeni prostor je najvažniji preduslov ostajanja u opštini Blace i integraciji izbeglih i raseljenih. Upravo u oblasti stanovanja se najviše ispoljava neravnopravan položaj izbeglih i raseljenih lica u odnosu na lokalno stanovništvo, jer veliki broj porodica još uvek živi u iznajmljenim stanovima i kod rodjaka i priljatelja, a imajući u vidu starosnu strukturu, starijih i siromašnih bi da se svi *otarase*

U Blacu od 27 porodica izbeglica, samo dve porodice imaju sopstveni smeštaj, sve ostale porodice su u iznajmljenim stanovima ili u Domu starih.

Od ukupno 626 porodica IRL njih 30% su rešile stambeno pitanje, 70% su i dalje u iznajmljenim stanovima ili kod rodjaka i priljatelja.

Imajući u vidu da 219 osoba su osobe preko 65.godina starosti a uz to su i samačka domaćinstva.

S.W.O T. Analiza

Prednosti	slabosti
<ul style="list-style-type: none"> - obrazovan i visokostručni kadar - motivacija za dalje usavršavanje - dobra tehnička opremljenost i operativnost - pozitivna iskustva na osnovu prethodnih projekata - visok stepen privatizacije društvenih preduzeća -	<ul style="list-style-type: none"> - nerazvijena opština - nezaposlenost i odliv visokostručnih kadrova - niske zarade zaposlenih - limitiran i mali opštinski budzet - nedovoljna motivisanost IRL - nerazvijen NVO sektor - staračka domaćinstva u selima - depopulaciona opština
mogućnost	pretnje
<ul style="list-style-type: none"> - nacionalni strateški dokumenti - pozitivna medijska podrška - fondovi, donatori - dobra saradnja sa međunarodnim donatorima - dobra saradnja sa Komesarijatom za izbeglice Republike Srbije	<ul style="list-style-type: none"> - loša ekonomska situacija - odliv stručnjaka - nezaposlenost - sve veći broj starih i nezbrinutih - blizina Kosova

Najvažniji zaključci ove analize su

- Lokalna vlast je otvorena da zajedno sa ostalim akterima radi na unapredjenju položaja izbeglih i interno raseljenih lica tako da stavlja na raspolaganje svoje kadrovske resurse , gradsko gradjevinsko zemljište idr. za rešavanje problema.
- Iskustvo lokalne uprave i Crvenog krsta u pripremanju iprojektnih predloga i sprovođenju projekata, otvara mogućnost dobijanja donatorskih sredstava koja su neophodna za ispunjenje svih aktivnosti LAP-a što bi trebalo da doprinese prevazilaženju prepreka kao što je nepovoljna ekonomska situacija u zemlji.

Ključni akteri: Zaintersovane strane: Ključni partneri u opštini Blace

Centar za socijalni rad *Blace* u Blacu:

Broj stručnih radnika : 5

Nema savetovalište, poseduje auto za teren i tehnički solidno opremljen,

U prošloj godini ukupan broj korisnika: 2.174

MOP: 168 porodica

Tudja nega: 166 lica

Od ukupnog broja pomognutih lica 2.174 lica, 420 su ostarela lica i 326 dece.

59 ostarela lica su bez porodičnog staranja i 51 lice bez sredstava za život.

Duševno oboleli i mentalno zaostali: 199

Pomognuto izbeglih i raseljenih: 9 porodica MOP i dva lica tudju negu i pomoć, jedno lice smešteno u Dom.

Crveni krst Blace

Dva zapošljena radnika od koji jedan obavlja poslove poverenika za izbeglice, tehnička opremljenost solidna, bez auta za teren.

Aktivnosti: *Vizija* podela poljoprivrednih, bespovratnih, grantova i unapredjenje života porodica izbeglih i raseljenih koje se bave poljoprivredom, pomoć za 11 porodica.

Edukaativne programe za prevenciju narkomanije i sticanje pozitivnog zdravstvenog ponašanja, Pomoć UNHCR- Horizonti, podela šporeta, higijenskih paketa, kreveta, ćebadi idr.

NVO slabo razvijen.

Udruženje raseljenih lica *Kućni prag* u ovoj godini bez aktivnosti.

Lokalna samouprava:

Formirana lokalna komisija za izradu LAP za zbrinjavanje izbeglih i raseljenih lica

Savet za Smanjenje siromaštva u opštini,

Fond solidarnosti: u prošloj godini pomognuto: 195 lica i porodica,

Lokalni savet za populacionu politiku

Lokalni Savet za socijalna pitanja

Dom zdravlja Blace

Broj lekara: ukupan broj zaposlenih; 104, od toga 81 zdravstveni radnik, sa 26 lekara od toga 17 specijalista.

Oblasti zdravstvene zaštite;

1. Hitna medicinska pomoć, opšta medicina sa terenskim ambulantom, stomatološka zdravstvena zaštita, Zdravstvena zaštita dece, Zdravstvena zaštita žena, Medicina rada, Interna medicina Pneumoftiziološka zaštita, Oftalmologija, Higijensko-epidemioološka služba, Laboratorijska dijagnostika, Ultra zvučna i rendgen dijagnostika, Kućno lečenje i zdravstvena nega.

2. Polivalentna patronaža

Vozni park; sedam sanitetskih vozila i dva kombi vozila kojima se tri puta nedeljno bolesnici odvoze na hemodijalizu u Prokuplje.

Dom Starih u Blacu;

Broj zaposlenih: 11 od toga , 1 doktor, 3 medicinska radnika, dve kuvarice i 1 sociolog.

Nastao konverzijom Kolektivnog centra u Dom starih trenutno 40 korisnika od čega 17 izbeglih lica.

Lokalna televizija:

Zapošljenih: 6 , prate sve programe vezane za izbeglice i IRL.

Krajni korisnici: Stambeno i materijalno najugroženije porodice,

Izbegličke i porodice raseljenih lica sa većim brojem starijih lica ili osobe sa invaliditetom-hendikepom (ili težom hroničnom bolešću) posebno kada su nosioci porodice starija sredovečna lica , često procenjuju da nemogu prihvatiti obaveze koje nosi posedovanje sopstvene kuće ili poljoprivrednog zemljišta, porodica sa samohranim roditeljem,

Krajni korisnici porodice i pojedinci izbegla i interno raseljena lica bez rešenog stambenog pitanja Predložena rašenja iz Nacionalnog plana za zbrinjavanje izbeglica i raseljenih lica,

Ciljna grupa: Osobe starije od 65 godina, samohrani roditelji, invalidna lica sposobna za samostalan život.

Ključni partneri Lokalnoj samoupravi: Komesarijat za izbeglice i Donatori, UNHCR, IOM, USAID, HELP, INTERSSOS, NPA, ASB

Analiza Problema je pokazala da u opštini Blace postoje 219 osoba starijih od 65 godina, od toga 9 lica nemogu sama rešiti problem stana. 3 porodice samohrane majke sa 8-oro dece, 2 porodice sa hekindepiranim osobama, porodica sa osam člana, 4 dece, dva bolesna lica.

Opšti zaključci analize – sporna pitanja

Problem življenja u stambenoj zgradi, potrebno je da Centar za Socijalni rad *obradi svaki poseban slučaj u cilju ostvarivanja novčane pomoći (MOP, Tudsja nega, dečji dodatak, prava na penziju iz zemlje porekla, prihvatanje porodica od lokalne sredine, udruženje penzionera – druženje jer lokalna socijala u njima vidi direktnu konkurenciju u beneficijama za rešenja svojih problema.

Poglavlje 4.

Prioritetne grupe

1. Lica starija od 65 godina stambeno i materijalno neobezbedjena
2. invalidna lica i hronični bolesnici
3. samohrani roditelji
4. samci
5. žrtve porodičnog nasilja
6. višečlane porodice stambeno i materijalno neobezbedjene

POGLAVLJE 5

Opšti i specifični ciljevi

Opšti ciljevi: Poboljšati integraciju izbeglih i interno raseljenih lica kroz programe izgradnju stanova za socijalno i stambeno najugroženije, otkup seoskih domaćinstva i dodelu građevinskih grantova.

1. Lica starija od 65 godina,(217), hronični bolesnici (12), samohrane majke sa maloletnom decom(3 majke sa 6-oro dece).osobe sa invaliditetom (3) osobe, samci među starijim od 65 godina 21 lice, starije osobe žrtve porodičnog nasilja. Obezbediti integraciju kroz objekte socijalnog stanovanja – izgradnjom stambene zgrade za socijalno stanovanje.
2. Za višečlane porodice koje se isključivo bave i bavile su se poljoprivredom otkupiti seoska imanja .
3. Za porodice koje su kupile kuću ili počele izgradnju kuća obezbediti obezbediti paket građevinskog materijala .

Specifični ciljevi:

1. Do kraja 2010 godine izgraditi stambeni objekat za stambeno zbrinjavanje 12 najugroženijih porodica i IRL.
2. Do kraja 2009 godine obezbediti 2 granta građevinskog materijala za dve porodice (1 za adaptaciju kupljene oronule kuće od *tugle* i dovršetak kuće)
3. Do 2012 godine otkupiti dva seoska domaćinstva u selu Stubal i Lazarevac za dve višečlane poljoprivredne porodice

POGLAVLJE 7

RESURSI - BUDŽET

Procenjujemo da će za realizaciju Lokalnog akcionog plana 2009-2013 biti ukupno potrebno oko 500.000 evra. S obzirom da su detaljni godišnji planovi uradjeni za 2009 i 2010 godinu utvrdjeni su precizniji troškovi primene Lokalnog akcionog plana u tom periodu. Za 2009 godinu za

- izgradnju stambene zgrade 300.000 evra
- za građevinske grantove 7.000 evra

Za 2010 godinu

- otkup seoskih domaćinstva 14.000 evra.

LPA –om predviđa se 15.000 evra za troškove monitoringa i evaluacije do kraja 2013 godine.

Dalji godišnji budžet za svaku sledeću godinu primene Lokalnog plana biće uradjen na osnovu razradjenih godišnjih planova za te godine.

Sredstva za realizaciju ovog Lokalnog plana obezbeđujuće se iz različitih **izvora** : delom iz budžeta lokalne uprave, delom iz donatorskih budžeta, odnosno pomoću projekata koji će se razviti na osnovu ovog Lokalnog plana, kao i iz drugih dopstupnih izvora.

Potencijalni donatori i fondovi na koje će se LPA oslanjati su; UNHCR, IOM, HELP, USAID, NPA, ASB idr.

Postupajući u skladu sa Nacionalnom strategijom za smanjenje siromaštva, rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica očekujemo pomoć i od resornih ministarstava u realizaciji aktivnosti LPA.

Napomena:

Predviđeno vreme početka realizacije LPA u potpunosti zavisi od datuma usvajanja Lokalnog plana na Skupštini opštine Blace i od početka realizacije donatorskih programa i fondova u Republici Srbiji.

POGLAVLJE 8

Aranžmani za primenu

Aranžmani za primenu LPA opštini Blace obuhvataju **lokalne strukture i različite mere i procedure** koje će osigurati njegovo uspešno sprovođenje. Pod lokalnim strukturama podrazumevaju se:

1. Struktura za upravljanje procesom primene LPA
2. Strukture koje su operativne i primenjuju LPA

Strukturu za upravljanje procesom primene LPA nakon njegovog usvajanja predstavljaće Radna grupa za izradu plana (sve češći naziv Savet za migracije) koja će kao deo svog budućeg rada napraviti Plan upravljanja primenom Lokalnog plana.

Radna grupa kao upravljačko telo ima ledeće zadatke.

- Odgovorna je za vođenje celokupnog procesa primene Lokalnog plana.
- Imenuje timove za upravljanje projektima koji nastanu kao rezultat operacionalizacije Lokalnog akcionog plana
- Obezbeđuje pristup i prikupljanje svih podataka i informacija u elektronskoj formi od svakog aktera- učesnika u procesu unapređenja položaja izbeglih i interno raseljenih lica u lokalnoj zajednici.
- Održava kontakte sa svim učesnicima u realizaciji Lokalnog plana
- Upravlja procesom praćenja (monitoringa) i ocenjivanja uspešnosti (evaluacije) Lokalnog akcionog plana
- Održava kontakte sa javnošću i donosiocima odluka u lokalnoj upravi.

Operativna strukturu za sprovođenje ovog LPA činiće institucije institucije, organizacije i timovi formirani u cilju neposredne realizacije Plana i Projekata razvijenih na osnovu Lokalnog plana. Svaki akter će u skladu sa principom javnosti i transparentnosti rada voditi odgovarajuću evidenciju i dokumentaciju i pripremati periodične izveštaje o radu. Izveštaji će biti polazna osnova za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada.

Operativna struktura za primenu Lokalnog plana ima sledeće zadatke i odgovornosti:

- Realizacija Lokalnog akcionog plana
- Neposredna komunikacija sa korisnicima usluga koje se obezbeđuju Lokalnim planom
- Redovno dostavlja izveštaje koordinatorskom o svim aktivnostima na sprovođenju Lokalnog plana
- Učešće u eventualnim obukama za unapređenje stručnosti i kompetenciju za sprovođenje zadataka Lokalnog plana
- Unapređuje proces primene Lokalnog plana u skladu sa sugestijama i preporukama upravljačke strukture.

U opštini Blace nosioci programa projekata i aktivnosti LPA biće sledeće institucije:

1. Povereništvo za izbeglice
2. Opštinsko Veće
3. Direkcija za urbanizam
4. Crveni krst Blace
5. Centar za socijalni rad
6. Dom zdravlja Blace
7. Kancelarija za mlade
8. NVO koje se bave problemima izbeglih i interno raseljenih lica.

Upravljačka i operativna struktura će doneti plan i mehanizme medjusobne komunikacije. Plan komunikacije upravljačke i operativne strukture urediće vreme i načine razmene informacija i preuzimanja odgovarajućih akcija.

POGLAVLJE 9.

Praćenje i ocena uspešnosti

- **Cilj praćenja i ocene uspešnosti (monitoringa i evaluacije)** LPA je da se sistematično prikupljaju podaci, prati i nadgleda proces primene i procenjuje uspeh LPA radi predlaganja eventualnih izmena u aktivnostima na osnovu nalaza i ocena
- **Vremenski okvir:** Monitoring (kao sistemski proces prikupljanja podataka) sprovodi se kontinuirano i dugoročno za period 2009-2013. Evaluacija (kao analiza podataka i donošenje ocene o uspešnosti) vršiće se periodično – jednom godišnje. Krajna evaluacija obaviće se na kraju 2013.godine.
- **Predmet monitoringa i evaluacije:** Monitoring i evaluacija uključuju celovito sagledavanje ispunjenja aktivnosti – zadataka i specifičnih ciljeva.
- **Ključni indikatori uticaja** za praćenje i ocenjivanje uspešnosti primene Lokalnog plana će biti sledeći:
  1. Obuhvat izbeglih i interno raseljenih lica novim uslugama i merama
  2. Struktura korisnika usluga i mera programa
  3. Nivo uključenosti različitih aktera u pružanju usluga izbeglim i interno raseljenim licima u lokalnoj zajednici
  4. Obim finansijskih sredstava izdvojenih za usluge izbeglih i interno raseljenih lica
  5. Struktura finansijskih sredstava izdvojenih za usluge izbeglih i interno raseljenih lica (budžet lokalne uprave, donatorska sredstva, drugi izvori ...)
- **Procesni indikatori** za praćenje i ocenjivanje uspešnosti primene Lokalnog plana će biti sledeće:
  1. Broj potpisanih protokola o saradnji sa donatorima
  2. Broj stambeno zbrinutih porodica izbeglih i raseljenih lica
  3. Broj materijalno zbrinutih porodica izbeglih i raseljenih lica
- **Metode i tehnika monitoringa i evaluacije**. Za uspešno obavljanje monitoringa i evaluacije koristiće se standardni set alata medju kojima su: evidentiranje korisnika, intervju sa korisnicima (upitnici, razgovori) ankete, izveštavanje i drugo.

TABELA AKCIONOG PLANA OPŠTINE BLACE

Specifični cilj: Do kraja 2010 godine izgraditi stambeniobjekat sa 12 stanova za stambeno zbrinjavanje 12 najugroženijih porodica izbeglih i IRL sa 25 člana.

Aktivnosti	Vreme	Rezultat	Indikatori	Resursi			Odgovorni akteri	Drugi Akteri/partneri
				Ljudski	Finansijski	Materijalni		
1.1 Intervju sa potencijalnim korisnicima	Prvi kvartal 2009.g	Korisnici zainteresovani za učešće u programu	Broj intervjuja	Stručno lice	20000 csr	Vozilo	Poverenik	CzSR, NZS, CK
1.2. Obezbedjivanje potrebnih dozvola za izgradnju	Prvi Kvartal 2009.g	Obezbedjena gradjevinska dokumentacija	Idejni i glavni projekat	Stručno lice		Vozilo	Direkcija za urbanizam	Direkcija za izgradnju
1.3. Raspisivanje tendera za izbor izvodjača radova	01.april do 15 maja 2009 .g	Odredjen izvodjač radova	Potpisan ugovor sa izvodjačem radova				Opština	Donatori i KIRS
1.4. Formiranje Komisije za izbor korisnika	01.maj do 01.juna 2009.g	Formirana Komisija	Doneto rešenje	*	*	*	Opština	CzSR, donator, poverenik, UNHCR, KIRS
1.5. Izbor korisnika	01.juna do 01.jula 2009.g	25 izabranih korisnika	Lista korisnika				Opštinska komisija	CzSR, donator, poverenik, UNHCR, KIRS
1.6. Gradnja objekta	Do kraja 2010.g	Izgradjen objekat	Dobijene sve potrebne dozvole tehnički prijem				Nadležni organ	Donator, opština